Csapatszerepek felismerése a Belbin-modell alapján

Müller
Katalin Andrea
Submitted by Müller Katalin Andrea on 2025. 12. 11., cs – 12:14
Type of lesson / project plan
Lesson plan
Sector
Információs és kommunikációs technológiák
Topic, learning area
Csapatmunka és együttműködés II.
Vocational subject(s)
IKT projektalapú oktatás II.
Grade
11. évfolyam
Learning and development goals
A tanulók ismerjék fel saját csapatszerepeiket a Belbin-modell alapján.
Tudatosítsák, hogy a különböző szerepek kiegészítik egymást.
Concepts
Csapat és csoport különbségei, Belbin-féle csapatszerepek, Csapatdinamika
Required tools
Socrative online teszt Online Belbin-teszt Telefon / tablet Szövegkártyák Tábla, bluetack Okostábla
Materials released before class or for a project

Diákoldali segédlet
Csatolva

Introductory part and preparation of the lesson / project plan

Az előkészítés során a tanulók egy gyors digitális ismétlő feladattal (Socrative) áttekintik a csapat–csoport különbségeit, amelyek a Belbin-szerepek értelmezéséhez szükséges alapot adják. A tanár ezt követően irányított beszélgetést kezdeményez arról, hogyan érzik magukat különböző csapathelyzetekben, milyen erősségeket és nehézségeket tapasztaltak korábbi együttműködések során. A bevezetés célja, hogy a tanulók saját tapasztalataikból kiindulva kapcsolódjanak a csapatszerepek témájához, és értelmezni tudják majd az önismereti teszt eredményeit.

Implementation plan for the lesson / project

1. Ráhangolódás (15 perc)
Az óra elején a tanulók egy rövid online ismétlő tesztet töltenek ki Socrative felületen, amely az előző óra fogalmait (csapat–csoport különbsége) aktiválja. Ez biztosítja a szükséges előismereteket a Belbin-modell értelmezéséhez. A tesztet követően a tanár rövid beszélgetést indít: „Milyen típus vagy csapatban?”, amely során a tanulók saját tapasztalataikat, érzéseiket fogalmazzák meg. A ráhangolódás célja az önreflexió beindítása és a tanulók figyelmének fókuszálása a csapatszerepek témájára.

2. Jelentésteremtés – a Belbin-modell feldolgozása (45 perc)

2.1. A csapatszerepek megismerése (20 perc)
A tanár fűrészmódszerrel szervezi meg a kilenc Belbin-szerep feldolgozását. A tanulók kisebb szakértői csoportokban megismerik egy-egy szerep jellemzőit, majd visszatérve eredeti csoportjukba „tanítják” a többieket. A módszer lehetővé teszi a szerepek mélyebb megértését, a tanulók aktív részvételét és egymás tanítását. A munkát szövegkártyák, tábla és bluetack támogatja.

2.2. „Helyezd el magad a Belbin-univerzumban!” (10 perc)
A tanulók kapnak egy kártyát, amelyre felírják a nevüket és azt a csapatszerepet, amelyben első benyomásuk alapján magukat látják. A lapot körbeadják, a többiek megjelölik, ők hová helyeznék az adott személyt. Ez a feladat előkészíti a későbbi önreflexiót és megmutatja, hogyan látják egymást csapattagként.

2.3. Önismereti teszt kitöltése (15 perc)
A tanulók online Belbin-tesztet töltenek ki saját szerepprofiljuk azonosítására. A tanár technikai támogatást nyújt, szükség esetén segít az értelmezésben. A digitális eszközök használata motiváló, és hiteles képet ad a tanulók szerephajlamairól.

3. Reflexió és összevetés (30 perc)

3.1. Teszteredmények és csoportpozícionálás összevetése (15 perc)
A tanár moderálásával a tanulók összehasonlítják, hogyan látták magukat (előzetes várakozás), hogyan látták őket a társaik (kártyás pozícionálás), és mit mutat a teszt eredménye. A tanár hangsúlyozza, hogy a teszt „pillanatkép”, nem ítélet. A diákok megvizsgálják az azonosságok és eltérések lehetséges okait, amely fejleszti az önreflexiót és az egymás iránti empátiát.

3.2. Páros megosztás – „Milyen erősségeket hozok a csapatba?” (5 perc)
A tanulók párokban megosztják egymással, milyen előnyöket jelent számukra és a csapat számára az adott szerephajlam. A párok visszajelzései alapján a tanár kulcsfogalmakat ír a táblára (pl. kommunikáció, kitartás, kreativitás).

3.3. Közös megbeszélés – „Melyik szerep hiányzik gyakran a csapatokból?” (10 perc)
A tanulók vita keretében megfogalmazzák, milyen szerepek hiányoznak leggyakrabban a csapatokban, és ez milyen következményekkel jár. A beszélgetés segít tudatosítani a szerepek közötti egyensúly fontosságát. Az okostábla segítségével közös gondolattérkép készülhet.

Used digital devices
ChatGPT
Google Tanterem
Socrative
Evaluation plan

Az óra során alkalmazott értékelés elsősorban **formatív, a tanulói önismeret és önreflexió** fejlesztését támogatja.
A **tanár folyamatos megfigyeléssel, visszajelzéssel és kérdezéstechnikával** követi a tanulók bevonódását és gondolkodási folyamatait.

1. Tanulói tevékenységek megfigyelése

A tanár értékeli: az egyéni hozzájárulást a fűrészmódszerben, az aktív részvételt a tesztek, megbeszélések és visszajelzési gyakorlatok során, a csapatmunkában mutatott együttműködést és attitűdöt. A megfigyelés célja nem a minősítés, hanem a tanulók fejlődésének nyomon követése.

2. Önismereti és társas visszajelzések értékelése

A tanár figyelembe veszi: hogyan reflektálnak a tanulók saját szerepeikre, mennyire képesek értelmezni a teszteredmények és a társak visszajelzései közötti különbséget, milyen mélységben képesek megfogalmazni erősségeiket csapathelyzetben. Ez a rész az önreflexiós készségek fejlődését jelzi.

3. Formatív visszajelzés

A tanár szóbeli visszajelzést ad: a tanulók együttműködéséről, kommunikációjáról, a csapatszerepek megértéséről, az önismereti folyamat

előrehaladásáról. A hangsúly a megerősítésen, nem az értékközlésen van.

4. Összegző zárókérdések

Az óra végén a tanár kérdésekkel segíti a tanultak rögzítését: Mit tanultál magadról? Melyik szerepben érzed magad leghitelesebbnek? Miben segít a csapatodnak ez a szerep? Ezek a kérdések a tanulási eredmények tudatosítását szolgálják.

Differentiation

A tanulók előzetes tudása, kommunikációs készségei és önismereti érettsége különböző lehet, ezért az óra során több szinten valósul meg a differenciálás.

1. Tartalmi differenciálás

- A fűrészmódszer lehetőséget ad arra, hogy a tanulók a saját tempójukban dolgozzák fel a Belbin-szerepeket.
- Az összetettebb szerepleírások (pl. Monitorozó/Értékelő, Ötletgazda) olyan tanulókhoz kerülhetnek, akik szívesen vállalnak elemzőbb feladatokat.
- Az egyszerűbb jellemzések (pl. Csapatjátékos) azokhoz kerülhetnek, akik könnyebben dolgoznak rövidebb szövegekkel.

2. Módszertani differenciálás

- A tanulók választhatnak: a saját szerepük megfogalmazását készíthetik írásban vagy szóban, attól függően, melyik erősségüknek felel meg.
- A visszajelzési körben lehetőség van csendesebb tanulók bevonására páros megbeszéléssel, míg a magabiztosabb tanulók szóbeli megosztást vállalhatnak a teljes csoport előtt.

3. Tempó szerinti differenciálás

- A gyorsabban haladó tanulók kiegészítő szerepösszehasonlító feladatot kaphatnak (pl. „Melyik szerep áll a legközelebb kettő közül, és miért?”).
- A lassabban haladók számára a tanár rövid, kiemelt kulcsszavakat biztosít a szerepek könnyebb megértéséhez.

4. Egyéni szükségletekhez igazítás

- A kevésbé magabiztos tanulók számára a tanár konkrét kérdésekkel megkönnyíti az önreflexiót (pl. „Mikor érezted azt, hogy te irányítottál egy csapathelyzetben?”).

- A társas helyzetben bizonytalanabb diákok több időt kapnak a páros megbeszélésre, ahol biztonságosabban adnak és fogadnak visszajelzést.

Homework, project task

Feladatok:

1. Socrative ismétlőteszt kitöltése.
2. Belbin-szerepek fűrészmódszerrel történő feldolgozása.
3. Saját szerep meghatározása: önpozicionálás, társak pozicionálása, online Belbin-teszt.
4. Páros visszajelzés és közös reflektív összegzés.